

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Số: 5112 /BNN-TCLN

V/v góp ý dự thảo Đề án “Phát triển bền vững Mác ca giai đoạn 2021- 2030, tầm nhìn đến năm 2050”

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày 13 tháng 8 năm 2021

Kính gửi: Trường đại học Lâm nghiệp

Thực hiện Thông báo kết luận của Thủ tướng Chính phủ tại Văn bản số 366/TB-VPCP ngày 21/10/2020 của Văn phòng Chính phủ về kết quả phát triển cây Mắc ca tại Việt Nam thời gian qua, định hướng và giải pháp phát triển trong thời gian tới; Văn bản số 2868/VPCP-NN ngày 30/4/2021 của Văn phòng Chính phủ về việc xây dựng Đề án “*Phát triển bền vững Mắc ca giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050*”, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã chủ trì xây dựng dự thảo Đề án theo quy định.

Để tiếp tục hoàn thiện dự thảo Đề án, trình Thủ tướng Chính phủ xem xét phê duyệt trong Quý III năm 2021, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đề nghị Quý cơ quan, đơn vị và địa phương tham gia góp ý đối với dự thảo Đề án gửi kèm theo văn bản này và được đăng trên trang Web của Tổng cục Lâm nghiệp (<http://tongcuclamnghiep.gov.vn>).

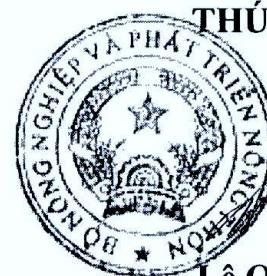
Văn bản tham gia ý kiến của các cơ quan, đơn vị, địa phương xin gửi về địa chỉ: Tổng cục Lâm nghiệp, số 2 Ngọc Hà, Ba Đình, Hà Nội và hộp thư điện tử nhukydoft@gmail.com trước ngày 25/8/2021.

Bộ Nông nghiệp và PTNT trân trọng cảm ơn sự hợp tác của Quý cơ quan./.

Nơi nhận:

- Như trên;
 - Bộ trưởng (để b/c);
 - Lưu: VT, TCLN.

KT. BỘ TRƯỞNG THỦ TRƯỞNG

Lê Quốc Doanh

Hà Nội, ngày 10 tháng 8 năm 2021

BÁO CÁO

Về việc xây dựng dự thảo Đề án “Phát triển bền vững Mắc ca giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050”

Kính gửi: Thủ trưởng Lê Quốc Doanh

Thực hiện Thông báo kết luận của Thủ tướng Chính phủ tại Văn bản số 366/TB-VPCP ngày 21/10/2020 của Văn phòng Chính phủ về kết quả phát triển cây Mắc ca tại Việt Nam thời gian qua, định hướng và giải pháp phát triển trong thời gian tới; Văn bản số 2868/VPCP-NN ngày 30/4/2021 của Văn phòng Chính phủ về việc xây dựng Đề án phát triển bền vững cây Mắc ca, trình Thủ tướng Chính phủ trong Quý III năm 2021. Tổng cục Lâm nghiệp đã chủ trì, phối hợp với Hiệp hội mắc ca Việt Nam và các cơ quan, địa phương liên quan xây dựng Đề án phát triển bền vững Mắc ca giai đoạn 2021- 2030, tầm nhìn đến năm 2050, Tổng cục Lâm nghiệp xin báo cáo Thủ trưởng nội dung như sau:

I. VỀ CĂN CỨ XÂY DỰNG ĐỀ ÁN

- Luật Lâm nghiệp năm 2017.
- Nghị Định 156/2018/NĐ-CP ngày 16/11/2018 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Lâm nghiệp.
- Nghị định 55/2015/NĐ-CP ngày 09//2015 của Chính phủ về chính sách tín dụng phục vụ phát triển nông nghiệp, nông thôn.
- Nghị định 57/2018/NĐ-CP ngày 17/4/2018 của Chính phủ về cơ chế, chính sách Khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào Nông nghiệp, nông thôn.
- Nghị quyết số 84/NQ-CP ngày 05/8/2021 của Chính phủ phê duyệt chủ trương đầu tư Chương trình phát triển lâm nghiệp bền vững giai đoạn 2021 – 2025.
- Quyết định số 38/2016/QĐ-TTg ngày 14/9/2016 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành một số chính sách bảo vệ, phát triển rừng và đầu tư hỗ trợ kết cấu hạ tầng, giao nhiệm vụ công ích đối với các công ty nông, lâm nghiệp.
- Văn bản số 366/TB -VPCP ngày 21 tháng 10 năm 2020 của Văn phòng Chính phủ về Thông báo kết luận của Thủ tướng Chính phủ tại Hội nghị về kết quả phát triển Mắc ca thời gian qua, định hướng và giải pháp phát triển trong thời gian tới; Văn bản số 2868/VPCP-NN ngày 30 tháng 4 năm 2021 của Văn phòng Chính phủ về việc xây dựng Đề án phát triển bền vững cây Mắc ca.

II. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG DỰ THẢO ĐỀ ÁN

1. Tổng cục Lâm nghiệp đã thành lập Tổ công tác xây dựng Đề án phát triển bền vững cây Mắc ca giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045 tại Quyết định số 62/KH-TCLN-PTR ngày 18/3/2021 của Tổng cục Lâm nghiệp, với các thành viên đại diện của một số đơn vị trực thuộc Bộ Nông nghiệp và PTNT, Tổng cục Lâm nghiệp và Hiệp hội Mắc ca.

2. Tổng cục Lâm nghiệp đã ban hành kế hoạch và Đề cương xây dựng Đề án phát triển bền vững cây Mắc ca giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045 tại văn bản số 361/KH-TCLN-PTR ngày 31/3/2021 của Tổng cục Lâm nghiệp; Văn bản số 320/TCLN-PTR ngày 22/3/2021 gửi các địa phương trồng Mắc ca về việc tăng cường các biện pháp quản lý chất lượng giống Mắc ca và cung cấp thông tin về thực trạng, tiềm năng phát triển Mắc ca.

3. Phối hợp với Hiệp hội Mắc ca Việt Nam tổ chức thu thập tài liệu, số liệu và tiến hành khảo sát thực tế tại các tỉnh thuộc 2 vùng Tây Bắc, Tây Nguyên và một số tỉnh khác như Quảng Trị, Thanh Hóa, Lạng Sơn, từ ngày 11-29/5/2021.

4. Dự thảo Đề án được xây dựng trên cơ sở đánh giá kết quả thực hiện Quy hoạch Mắc ca theo Quyết định số 1134/QĐ-BNN-TCLN phê duyệt “Quy hoạch phát triển Mắc ca vùng Tây Bắc và Tây Nguyên đến năm 2020, tiềm năng phát triển đến năm 2030” ngày 05/4/2016 của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông; thực trạng sản xuất, chế biến, xuất khẩu, thị trường Mắc ca trong nước và trên thế giới; khảo sát, đánh giá, thu thập tài liệu và tham vấn một số địa phương; rà soát các văn bản quy phạm pháp luật, chính sách, các chương trình, dự án có liên quan.

5. Tổng cục Lâm nghiệp đã tổ chức các cuộc họp Tổ công tác, một số đơn vị chuyên môn thuộc Bộ, Tổng cục và Hiệp hội Mắc ca để xin ý kiến góp ý, tiếp thu chỉnh sửa, bổ sung và hoàn thiện dự thảo Đề án.

III. KẾT CẤU VÀ NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA DỰ THẢO ĐỀ ÁN

Dự thảo Đề án được xây dựng với kết cấu và nội dung cơ bản như sau:

Mở đầu: Làm rõ sự cần thiết xây dựng Đề án, trong đó khái quát về đặc điểm sinh thái, phân bố của Mắc ca; tình hình phát triển Mắc ca của thế giới và trong nước, giá trị và nhu cầu thị trường tiêu thụ sản phẩm Mắc ca; yêu cầu và khả năng phát triển Mắc ca trong thời gian tới.

Phần 1: Tổng quan về phát triển cây Mắc ca

- Đánh giá tình hình phát triển Mắc ca trên thế giới, với các nội dung tổng quan về: Diện tích, năng suất, sản lượng; công nghiệp chế biến Mắc ca; thị trường tiêu thụ sản phẩm Mắc ca.

- Đánh giá tình hình phát triển Mắc ca tại Việt Nam trong thời gian qua, bao gồm các nội dung về: Công tác quy hoạch, cơ chế, chính sách phát triển cây Mắc ca; công tác giống; diện tích, năng suất và sản lượng; chế biến Mắc ca và thị trường tiêu thụ, tổ chức liên kết sản xuất Mắc ca theo chuỗi.

Phần 2. Nội dung cơ bản của Đề án

1. Quan điểm

- Phát triển bền vững Mắc ca gắn với việc bảo vệ và phát triển rừng, bảo vệ môi trường sinh thái, phù hợp với Chiến lược phát triển lâm nghiệp Việt Nam và quy hoạch Lâm nghiệp quốc gia giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050; tạo việc làm, tăng thu nhập cho người dân, góp phần ổn định dân cư, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn.

- Phát triển Mắc ca thành ngành hàng theo chuỗi giá trị sản phẩm, từ khâu sản xuất giống đến gây trồng, thu hoạch, chế biến và tiêu thụ sản phẩm; phát triển vùng sản xuất nguyên liệu gắn với các cơ sở sơ chế, chế biến; đẩy mạnh thị trường tiêu thụ, đặc biệt là thị trường xuất khẩu.

- Tăng cường xã hội hóa, thu hút nguồn lực từ các thành phần kinh tế để phát triển bền vững Mắc ca, đảm bảo phù hợp với quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, phù hợp với quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất, đảm bảo tính đồng bộ, thống nhất với các lĩnh vực khác, không chồng chéo, phát huy lợi thế so sánh, tạo giá trị cao trên một đơn vị diện tích đất canh tác.

- Xây dựng vùng sản xuất nguyên liệu Mắc ca tập trung, đầu tư trồng thâm canh, áp dụng tiên bộ khoa học, công nghệ để nâng cao năng suất, chất lượng, tạo sản phẩm hàng hoá ổn định, bền vững, giá trị cao. Quy mô sản xuất phù hợp với từng giai đoạn cụ thể, tránh phát triển trồng ò ạt, khi chưa xác định rõ sự thích nghi của vùng trồng và đầu ra của sản phẩm.

2. Mục tiêu

2.1. Mục tiêu tổng quát

Phát triển Mắc ca thành ngành hàng sản suất hiệu quả, bền vững; tạo việc làm, tăng thu nhập và cải thiện đời sống nhân dân, đặc biệt là đối với đồng bào dân tộc miền núi; góp phần thực hiện Chiến lược phát triển lâm nghiệp Việt Nam, bảo vệ môi trường và quốc phòng, an ninh của đất nước.

2.2. Mục tiêu cụ thể

- Phát triển bền vững Mắc ca đến năm 2030, tầm nhìn đến 2050; đảm bảo hiệu quả về kinh tế, xã hội và môi trường; với diện tích trồng Mắc ca đạt 100.000 ha vào năm 2030 và đạt 250.000 ha vào năm 2050.

- Nâng cao năng suất, sản lượng Mắc ca; phấn đấu bình quân đạt 3,6 tấn hạt tươi/ha đối với trồng thuần và 2,5 tấn hạt tươi/ha đối với trồng xen trồ lén, sản lượng hạt tươi đạt 185 ngàn tấn/năm đến năm 2030 (tương đương 46.250 tấn nhân) và đến năm 2050 đạt 850 ngàn tấn/năm (tương đương 212.500 tấn nhân).

- Chế biến sâu với những sản phẩm có chất lượng, giá trị gia tăng cao, phục vụ tiêu dùng trong nước và xuất khẩu, phấn đấu đến năm 2030 đạt giá trị 725 triệu USD trong đó xuất khẩu đạt trên 500 triệu USD và đến năm 2050 đạt giá trị 2,5 tỷ USD.

3. Nhiệm vụ

3.1. Giai đoạn 2021-2030

Bao gồm các nhiệm vụ: Định hướng vùng trồng; công tác giống; xây dựng hệ thống sơ chế, chế biến; thị trường tiêu thụ và tổ chức liên kết sản xuất. Tổng diện tích trồng Mắc ca đến năm 2030 là 100.000 ha, trong đó:

- Diện tích đã trồng 18.840 ha, (trồng thuần 8.036 ha, trồng xen 10.804 ha).
- Diện tích trồng mới 81.160 ha, (trồng thuần 39.030 ha, trồng xen 42.130 ha).

Vùng trồng là các tỉnh thuộc vùng Tây Bắc và Tây Nguyên cùng với 7 tỉnh vùng mở rộng đã có kết quả trồng thành công Mắc ca thời gian qua, bao gồm: Yên Bái, Lạng Sơn, Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh, Quảng Trị, Phú Yên.

3.2. Định hướng đến năm 2050:

Dựa trên cơ sở đánh giá kết quả thực hiện đến năm 2030, sẽ định hướng đến năm 2050 với các hoạt động cụ thể về vùng trồng; công tác giống; công nghiệp chế biến và phát triển thị trường. Tổng diện tích trồng Mắc ca đến năm 2050 là 250.000 ha, trong đó:

- Diện tích đã trồng đến năm 2030 là 100.000 ha.
- Diện tích trồng mới là 150.000 ha (trồng thuần 93.000 ha, trồng xen 57.000 ha).

Vùng trồng là các tỉnh thuộc vùng Tây Bắc, Tây Nguyên và các tỉnh đã trồng khảo nghiệm, thử nghiệm thành công trong giai đoạn 2021-2030.

4. Kinh phí thực hiện

- Tổng nhu cầu vốn giai đoạn 2021-2030 là: 14.793,0 tỷ đồng.
- Nguồn vốn thực hiện: Nguồn vốn thực hiện Đề án chủ yếu là xã hội hóa từ doanh nghiệp và người dân, các tổ chức tài trợ, liên doanh, liên kết, đồng thời lồng ghép thông qua các chương trình, dự án đầu tư công quốc gia giai đoạn 2021-2025 và các năm tiếp theo. Trong đó:
 - + Nguồn ngân sách nhà nước: 116,5 tỷ đồng; chiếm 0,8%.
 - + Vốn xã hội hóa (doanh nghiệp, người dân, vốn vay, tài trợ, vốn hợp pháp khác): 14.676,5 tỷ đồng; chiếm 99,2%.

5. Giải pháp thực hiện

Để thực hiện mục tiêu, nhiệm vụ đặt ra, Đề án đã đề xuất 8 nhóm giải pháp:

- (1) Về đất đai; (2) Về công tác giống; (3) Về tổ chức liên kết sản xuất; (4) Về chế biến và thị trường tiêu thụ; (5) Về khoa học, công nghệ và hợp tác quốc tế; (6) Về vốn đầu tư; (7) Về cơ chế, chính sách; (8) Tuyên truyền, tập huấn nâng cao năng lực, nhận thức.

6. Đề xuất các chương trình, dự án ưu tiên

6.1. Các địa phương trong vùng trồng Mắc ca: Mỗi tỉnh, thành phố có kế hoạch trồng Mắc ca tổ chức xây dựng chương trình/dự án phát triển Mắc ca trên địa bàn do Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh phê duyệt, với mục tiêu: Phát triển bền vững Mắc ca trên địa bàn tỉnh, nâng cao năng suất, giá trị, hiệu quả kinh tế cho người dân và doanh nghiệp tham gia sản xuất Mắc ca.

6.2. Bộ Nông nghiệp và PTNT: Xây dựng dự án “Nâng cao năng suất, chất lượng và phát triển bền vững Mắc ca Việt Nam”, với mục tiêu: Xây dựng mô hình phát triển bền vững cây Mắc ca trên các tiểu vùng sinh thái ở các tỉnh Tây Bắc và Tây Nguyên và vùng mở rộng theo chuỗi giá trị, từ chọn giống, trồng, chăm sóc, thu hoạch, chế biến, qua đó đề xuất các giải pháp phát triển Mắc ca bền vững cho từng vùng.

6.3. Bộ Công Thương: Xây dựng dự án “Phát triển sản phẩm Mắc ca Việt Nam đáp ứng thị trường trong nước và quốc tế.”, với mục tiêu: Xây dựng thương hiệu; đa dạng hóa các sản phẩm và phát triển mở rộng thị trường nội địa và xuất khẩu Mắc ca nhằm nâng cao giá trị cho ngành hàng Mắc ca Việt Nam.

7. Hiệu quả của Đề án

Đề án đã đánh giá về hiệu quả trên 3 lĩnh vực: Kinh tế, xã hội và môi trường.

- Về kinh tế: Đến năm 2030 có khoảng 68.000 ha (32.600 ha trồng thuần, 35.400 ha trồng xen) cho thu hoạch. Với giá Mắc ca được dự báo đến năm 2030 sẽ ổn định theo giá thế giới khoảng 60.000 đồng/kg thì hiệu quả kinh tế đạt khoảng 186.000.000 đồng/ha/năm (đối với trồng thuần) và đạt khoảng 138.000.000 đồng/ha/năm (đối với trồng xen). Tổng sản lượng ước đạt 185.000 tấn hạt tươi (tương đương với 83.280 tấn hạt khô sấy). Với giá bán ổn định khoảng 200 triệu đồng/tấn thì doanh thu tương đương với khoảng 16.650 tỷ đồng (723 triệu USD).

- Về xã hội: Với diện tích vùng nguyên liệu và các cơ sở sản xuất giống, chế biến sản phẩm, giai đoạn 2021-2030, hàng năm sẽ tạo thêm việc làm cho khoảng 300.000 lao động ở địa phương sẽ góp phần nâng cao thu nhập, cải thiện đời sống vật chất và tinh thần cho người dân, đặc biệt là đồng bào vùng núi, biên giới; tạo niềm tin cho người dân đối với đường lối chủ trương của Đảng và Nhà nước, ổn định xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh biên giới.

- Về môi trường: Mắc ca là cây đa mục đích, do vậy vùng nguyên liệu được hình thành đến năm 2030 là 100.000 ha, tầm nhìn đến năm 2050 khoảng 250.000 ha sẽ góp phần phủ xanh đất trống, đồi núi trọc, phát huy vai trò chống xói mòn, bảo vệ đất, làm đẹp cảnh quan, hấp thụ các bon và bảo vệ môi trường sinh thái; Trồng xen Mắc ca với các loài cây cần che bóng nhẹ như cà phê, chè,... có tác dụng điều tiết một số chỉ tiêu có lợi cho môi trường như độ ẩm và mùn đất tăng, lượng nước tưới, nhiệt độ và giảm tốc độ gió giảm, sản lượng ổn định hơn so với phương thức canh tác độc canh và giảm được sâu bệnh hại, hạn chế việc sử dụng thuốc phòng trừ sâu bệnh hại, ảnh hưởng đến môi trường.

8. Tổ chức thực hiện

Đề án quy định cụ thể trách nhiệm của các Bộ: Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Công thương, Tài nguyên và Môi trường và các Bộ ngành khác; đồng thời quy định cụ thể trách nhiệm của UBND các tỉnh, thành phố; Hiệp hội Mắc ca Việt Nam trong quá trình tổ chức thực hiện Đề án và chế độ báo cáo.

IV. ĐỀ XUẤT, KIÊN NGHỊ

Tổng cục Lâm nghiệp kính báo cáo và xin ý kiến chỉ đạo của Thủ trưởng:

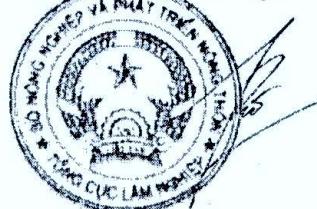
1. Cho ý kiến chỉ đạo đối với nội dung hồ sơ dự thảo Đề án bao gồm: Dự thảo Tờ trình Thủ tướng Chính phủ; Dự thảo Quyết định phê duyệt của Thủ tướng Chính phủ, Dự thảo Đề án.
2. Xem xét, ký văn bản gửi xin ý kiến các bộ ngành và địa phương đối với hồ sơ Đề án./.

(Xin gửi kèm theo: (i) Dự thảo Đề án “Phát triển bền vững Mắc ca giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050”; (ii) Dự thảo Tờ trình Thủ tướng Chính phủ; (iii) Dự thảo Quyết định của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án; (iv) Dự thảo văn bản xin ý kiến của các bộ, ngành và địa phương).

Nơi nhận:

- Như trên;
- Tổng cục trưởng (để b/c);
- Lưu: VT, PTR.

**KT. TỔNG CỤC TRƯỞNG
PHÓ TỔNG CỤC TRƯỞNG**

Trần Quang Bảo